

Sjukvården ska inte vara lagens förlängda arm

■ I LT 40/2010 (sidan 2383) uttrycker Björn Söder, Sverigedemokraterna, bl a följande:

- Landstingen ska inte bekosta tolkhjälp utan särskilda skäl, om det inte gäller liv eller död. Detta för att skapa ett incitament att lära sig svenska.
- Om patienter vistas i Sverige illegalt, så ska det automatiskt signaleras från sjukvården till polis eller myndighet så att dessa kan verkställa utvisning så fort patienten lämnat sjukhuset.
- Papperslösa flyktingar ska betala fullpris för den vård de får. Om vi vet att en person inte kan betala för sig, ska man tillkalla polis eller myndighet.

Det är demokratiskt grundläggande lagar som Björn Söder vill förändra. Detta skulle få oöverblickbara konsekvenser för Sverige, vårt nationella hälsotillstånd och vår säkerhet. Björn Söders åsikter i dessa frågor visar på en icke-humanitär grundsyn som inte har någon plats inom sjukvården av i dag.

Enligt hälso- och sjukvårdslagen är vår uppgift att ge medicinsk vård och behandling till sjuka. Detta är ett fundament för vår verksamhet. Vi lyder under offentlighets- och sekretesslagen, med vilkens hjälp sjuka personer kan söka sjukvård utan rädsla för konsekvenser utanför sjukvården. Vi omfattas dessutom av Hippokrates' gamla ed och av vår egen etik och moral.

Baserat på ett humanitärt omsorgstänkande har man inom många sjukvårdsregioner beslutat att inte driva in fordringar för sjukvård till papperslösa flyktingar.

Det ligger inte på sjukvården att anmäla våra patienter, det ligger inte på sjukvården att vara lagens förlängda arm. Vi arbetar med sjukvård. Det går emot alla ovan nämnda, på humanistiska värdegrunder baserade riktlinjer för vår

verksamhet att orsaka att vissa personer inte söker sjukvård på grund av rädsla. Det är att ta steg mot en cynisk bedömning av enskilda människovården. Basala frågor, såsom om ett människoliv är mer värt än ett annat, hör till det förgångna. Vi har kommit längre inom sjukvården än så.

Jag är läkare; inte polis, inte jurist. Jag varken kan eller bör vara en instans för dessa väsenden. Sjuka människor ska få vård, oavsett ekonomi, medborgarskap, kön, religiös åskådning, sexuell läggning, språk eller andra skillnader som finns mellan oss människor. Att göra inskränkningar avseende detta och att försvåra för individer att söka vård vid sjukdom är mycket farligt om man vill värna humanism, god läkareetik och en god samhällshälsa.

Jag behöver som läkare ofta hjälp av tolk för att kunna utföra mitt arbete. Menar Björn Söder verkligen att det bara är då speciella skäl föreligger som samhället ska underlätta kommunikationen mellan sjukvården och patienterna?

Läkarkåren har historiskt tillräckligt att skämmas över. Låt oss inte sätta oss i knäet på icke-humanitär verksamhet en gång till. Låt oss utöva vårt arbete med att alltid lindra, ibland bota, aldrig skada. I etiskt hänseende, med läkar-eden som grund, ska vi ge sjukvård till den som behöver de, oberoende av aktuell betalningsförmåga, och befrämja att personer i behov av sjukvård fortsätter att uppsöka oss.

Till sist: Incitamentet för att lära sig svenska bör förläggas till perioder när man är frisk, inte när man är sjuk.

Jenny Skytte Larsson
specialistläkare, anestesi och intensivvård, SU/S, Göteborg
jenny.skytte@vgregion.se

Sverige världsledande inom läkemedel och miljö

■ Gunnar Hillerdal tar upp två viktiga frågor i Läkartidningen 39/2010 (sidan 2301): dels att vi läkare då vi utövar vårt yrke också utövar en påverkan på miljön, dels vårt ansvar för att på olika sätt verka för att människors hälsa inte påverkas av en dålig miljö.

Det är tyvärr först under de allra senaste åren som vårt ansvar för miljöfrågor börjat uppmärksammas. År 2009 tog WMA, på initiativ bl a av Sveriges läkarförbund, fram en deklaration om klimatförändringar och hälsa. För närvarande arbetar man med en deklaration om kemikalier. På förslag av Läkare för miljön (LfM) har Läkarförbundet begärt att läkemedel ska inkluderas.

Det som förvånar mig är att sambandet mellan läkemedel och miljö är en nyhet för Hillerdal. Har budskapet haft så svårt att nå fram?

LfM har drivit frågan om läkemedel och miljö sedan 1997 då vi publicerade rapporten »Läkemedel och miljö – vad vet vi i dag?« År 2004 och 2005 hade vi våra första seminarier om läkemedel och miljö. Åtskilliga landsting har därefter haft seminarier och utbildningar för läkare och annan vårdpersonal. För ett år sedan hade LfM en tisdagssammankomst på Läkarresällskapet.

Apoteket AB, Stockholms läns landsting och så småningom Läkemedelsindustriföreningen (LIF) har påbörjat ett forskningsarbete som lett till att Sverige är världsledande inom området. År 2007 publicerades Joakim Larssons första artikel om läkemedelsrester i ett indiskt vattendrag. Sedan dess har det skrivits åtskilliga artiklar på ämnet läkemedel och miljö i Läkemedelsvärlden, Läkartidningen, Moderna Läkare m fl tidskrifter. Ofta har de refererats i dagspressen.

Rapporter har publicerats av bl a LIF, Läkemedelsverket, Stockholms läns landsting, Stockholm Vatten, Mistra Pharma och Nordiska ministerrådet. Ett flertal stora seminarier har avhållits.

Allt detta har inte räckt för att kollegorna ska ha förstått att frågan angår skräet.

Det finns en hel del som vi läkare kan göra för att minska miljöpåverkan av läkemedel. Det viktigaste är att på olika sätt sträva efter en minskad förskrivning av läkemedel. Därefter kommer att välja så »miljövänliga« preparat som möjligt.

Det pågår arbete på EU-nivå för att få större gehör för läkemedels miljöpåverkan. Även miljöcertifiering har diskuterats. En frivilligorganisation som är aktiv på denna nivå är Health Care Without Harm (HCWH), som arbetar för »sjukvård som inte skadar«. Läkarförbundet skulle vara en välkommen medlem där. International Society of Doctors for the Environment (ISDE) arbetar för att få upp ämnet på agendan för FN-organisationerna UNEP och SAICM. Här är LfM svensk representant.

Om läkarorganisationer som Sveriges läkarförbund och Svenska Läkaresällskapet skulle uttala sig så ökar naturligtvis tyngden i argumenten. Kan man sedan få med internationella samfund så vore det ännu bättre.

Vid omröstningen på Läkartidningens webbplats var över hälften av de röstande positiva till att Läkarförbundet ska arbeta för miljöcertifiering. Vi hoppas att Läkarförbundet tar till sig detta och agerar ännu kraftfullare än hittills!

Ingrid Eckerman
ordförande, Läkare för miljön
Ingrid.eckerman@lakareformiljon.se
www.lakareformiljon.se